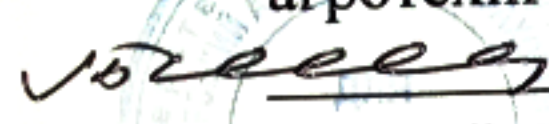

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Кафедра «Агрономія та лісове господарство»

«ЗАТВЕРДЖУЮ» -

**В.о. директора Житомирського
агротехнічного фахового коледжу**

Микола ТИМОШЕНКО

2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

«ТВАРИННИЦТВО»

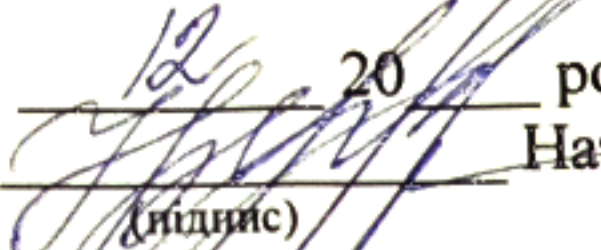
Галузь знань 20 «Аграрні науки і продовольство»
Освітня програма зі спеціальності 201 «Агрономія»
Освітній ступінь – бакалавр

2024 рік

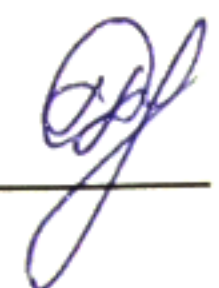
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Любов БЕЗВЕРХА кандидат сільськогосподарських наук, викладач вищої категорії кафедри «Агрономія та лісове господарство».

Рецензент: Віта ТРОХИМЕНКО кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри технологій переробки та якості продукції тваринництва Поліського національного агроекологічного університету.

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри «Агрономія та лісове господарство»

Протокол від «28» 12 2024 року № 4
Завідувачка кафедри Наталія ЦУМАН
(підпис)

Затверджено методичною радою Житомирського агротехнічного фахового коледжу
протокол № 4 від «23» 01 2024 року.

Голова методичної ради Інна МОЖАРІВСЬКА

Рецензія

на програму навчальної практики «Тваринництво»
спеціальності 201 «Агрономія» освітній ступінь –бакалавр
підготовлену викладачем Житомирського агротехнічного фахового коледжу
Любов БЕЗВЕРХОЮ

Подана до розгляду навчальна програма з практики «Тваринництво», складена у відповідності до нормативів, з дотриманням принципів науковості, систематичності і послідовності у вивченні навчального матеріалу, за витриманою відповідно до вимог структурою.

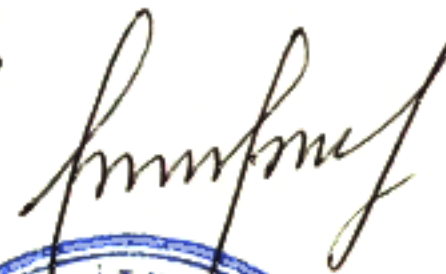
У пояснювальній записці чітко сформульована мета та завдання дисципліни, дана коротка характеристика структури та окремих компонентів програми, міжпредметних зв'язків.

В програмі витримана послідовність вивчення найбільш необхідних тем та теоретичних питань, а саме: основ анатомії і фізіології сільськогосподарських тварин, біологічних особливостей різних видів тварин, основ розведення, біології живлення домашніх тварин різних видів і організації науково обґрунтованої годівлі, технології заготівлі кормів, контролю повноцінності годівлі тварин, основних параметрів та принципів технології виробництва основних видів продукції тваринництва в господарствах з різною формою власності, основ бджільництва.

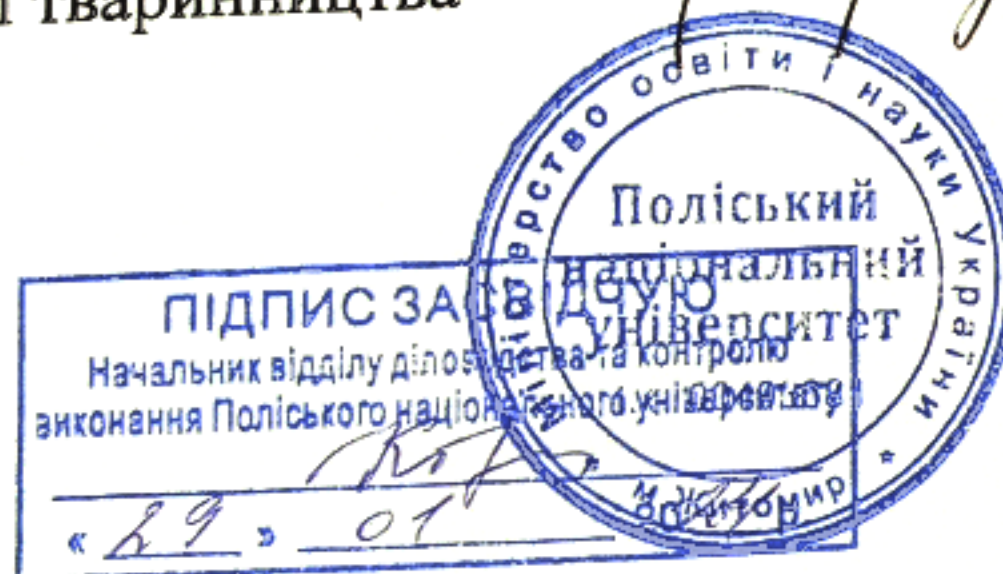
Зміст навчальної практики та передбачена тематичним планом кількість годин для вивчення конкретних тем взаємообумовлені та раціонально розподілені.

Запропоновані рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи, спрямовані на необхідність розвитку у студентів логічного мислення, вміння творчо і ефективно використовувати набуті знання під час вивчення інших агробіологічних дисциплін та у своїй фаховій діяльності.

Кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри технологій переробки
та якості продукції тваринництва

Віта ТРОХИМЕНКО

ВСТУП

Програма вивчення навчальної практики «Тваринництво» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 201 «Агрономія» є складовою частиною нормативно-методичного забезпечення навчального процесу.

Предметом вивчення навчальної практики «Тваринництво» є вивчення основ анатомії і фізіології сільськогосподарських тварин, біологічних особливостей різних видів тварин, основ розведення, біології живлення домашніх тварин різних видів і організації науково обґрунтованої годівлі, технології заготівлі кормів, контролю повноцінності годівлі тварин, основних параметрів та принципів технології виробництва основних видів продукції тваринництва в господарствах з різною формою власності, основ бджільництва.

Міждисциплінарні зв'язки: «Ботаніка», «Хімія», «Рослинництво», «Технічні культури», «Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва», «Кормовиробництво».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

1.1. Метою викладання навчальної практики «Тваринництво» є: набуття студентами практичних навичок з анатомії, фізіології, розведення тварин, оцінювання поживності і якості кормів та їх використання в годівлі, сучасних технологій виробництва продукції тваринництва, відповідно до освітньої програми спеціальності 201 – «Агрономія».

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної практики «Тваринництво» є отримання студентами необхідних загальнотеоретичних та практичних знань в обсязі, необхідному для розв'язання виробничих завдань, пов'язаних з технологією виробництва продукції тваринництва, а саме: надання знань про біологічні основи розведення сільськогосподарських тварин; ознайомлення з принципами оцінки тварин за екстер'єром і конституцією; вивчення основ годівлі сільськогосподарських тварин та оцінка поживності кормів; вивчення принципів складання раціонів годівлі для різних видів тварин; ознайомлення з основними принципами технології виробництва молока, яловичини, свинини, баранини, вовни, яєць, м'яса, птиці та інших видів продукції; формування навичок з визначення якості продукції тваринництва та принципів організації реалізації різних видів продукції тваринництва; ознайомитись із основними шляхами підвищення ефективності виробництва основних видів продукції тваринництва залежно від умов розведення, годівлі та утримання.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати:

- основи анатомії і фізіології сільськогосподарських тварин;
- основи розведення сільськогосподарських тварин;
- основи годівлі сільськогосподарських тварин;
- основи технології виробництва продукції тваринництва.

вміти:

- визначати характерні екстер'єрні та господарські ознаки тварин, розрізняти їх з метою віднесення до певної породи за напрямом продуктивності і оцінювати їх придатність для експлуатації за умов певної кліматичної зони та певної технології виробництва продукції тваринництва, а також визначати найбільш прийнятний метод їх розведення;

- визначати енергетичну, протеїнову, мінеральну та вітамінну поживність кормів, а також вихід поживних речовин з 1 га посівної площі кормових культур;
- відбирати зразки кормів, оцінювати якість та складати паспорт на корм, а також оцінювати якість корму щодо придатності для згодовування тваринам окремого виду, статі, віку з врахуванням їх фізіологічного стану;
- користуватися науковою, навчальною та методичною літературою з генетики;
- творчо і ефективно використовувати набуті знання під час вивчення інших агробіологічних дисциплін та у своїй фаховій діяльності.

Сформовані компетенції:

- здатність вчитися та бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- уміння використовувати результати наукових досліджень щодо забезпечення інтенсивних та інших технологій, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур (ФК 7);
- інтегрувати знання з різних галузей для вирішення теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії (РН 2);
- вибирати оптимальну стратегію ведення наукових досліджень та господарювання в агрономії залежно від комплексу умов (РН 14);
- володіти вмінням організовувати контроль якості рослинної сировини (РН 17);
- володіти здатністю організовувати переробку сільськогосподарської продукції (РН 18);
- володіти вмінням проектувати заходи щодо переробки і використання органічних відходів сільськогосподарського виробництва (РН 19).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредита нац./ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

МОДУЛЬ 1. СКОТАРСТВО

1. ОЦІНКА ЕКСТЕР'ЄРУ ТА КОНСТИТУЦІЇ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Взяття промірів, пальпація і окомірна оцінка окремих статей та тварин різного напряму продуктивності у цілому. Визначення живої маси за промірами, віку за змінами на рогах і зубах тварин.

2. ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ ВРХ ЗАЛЕЖНОВІЖ ВІКУ, СТАТІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАНУ

Поняття про організм та його єдність з навколишнім середовищем. Тканини, органи, система органів, їх будова і функції.

Будова органів травлення у ссавців з однокамерним і багатокамерним шлунком. Анатомічні особливості системи органів травлення у сільськогосподарської птиці.

Поняття про рефлекс. Значення рефлекторної діяльності нервової системи.

3. ВИРОЩУВАННЯ МОЛОДНЯКУ ВРХ

Спадковість і мінливість як основні фактори у поліпшенні племінних якостей і підвищенні продуктивності тварин.

Ознайомлення із методами оцінювання екстер'єру і типу конституції сільськогосподарських тварин. Визначення живої маси тварин засобами обміру.

Визначення абсолютного і відносного приросту живої маси молодняку великої рогатої худоби і свиней.

Вивчення особливості утримання та годівлі молодняку ВРХ різного віку, встановлення норми годівлі та складання раціону для молодняку великої рогатої худоби за інтенсивного вирощування на м'ясо. Визначення структури раціону та витрати корму на 1 кг приросту живої маси.

4. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА І ЯЛОВИЧИН

Вивчення основних показників, які характеризують молочну продуктивність корів. Вивчення методів обліку, способів і техніки їх визначення. Навчитися аналізувати фактори, що впливають на показники молочної продуктивності. Вивчення основних показників, які характеризують м'ясну продуктивність худоби після забою.

За результатами контрольних надоїв на товарній фермі навчитись визначати: а) кількість надоєного молока від корови за лактацію; б) середній вміст жиру і білка у молоці; в) вихід молока базисної жирності. Навчитись будувати лактаційну криву, що характеризує зміну добового надою по місяцях лактації.

МОДУЛЬ 2. СВИНАРСТВО

5. ВИВЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ, ЕКСТЕР'ЄРУ СВИНЕЙ. УТРИМАННЯ СВИНЕЙ

Ознайомлення із методами оцінювання екстер'єру і типу конституції свиней різного напрямку продуктивності. Визначення живої маси тварин засобами обміру.

Навчитись розраховувати річну потребу у кормах для виробництва певної кількості свинини за абсолютним приростом живої маси тварин та структурою річних раціонів.

6. ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ СВИНЕЙ ЗАЛЕЖНО ВІД ВІКУ, СТАТІ ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Вивчення особливостей утримання та годівлі свиней залежно від їх фізіологічного стану, віку та статі, методика розведення свиней в умовах свинокомплексу, розрахування норми годівлі залежно від віку, статі та фізіологічного стану тварини, вивчення методики розведення свиней.

Ознайомлення з особливостями різних видів відгодівлі свиней.

7. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА

Навчитись розрахувати технологію цілорічного виробництва свинини на промисловому комплексі. Вивчення способів розрахування середньорічної кількості поголів'я в господарстві з виробництва свинини на промисловій основі: основні, ремонтні свиноматки, перевірювані свиноматки, підсисні поросята, поросята на дорощуванні, молодняк на відгодівлі, ремонтний молодняк, свиноматки на

відгодівлі, вибракований ремонтний молодняк, основні кнурі-плідники, ремонтні кнури-плідники, перевірювані кнурі-плідники.

Навчитися оформляти ветеринарне свідоцтво.

МОДУЛЬ 3. ІНШІ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

8. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ВІВЧАРСТВА

Навчитись розраховувати річну потребу у кормах для виробництва певної кількості продукції вівчарства.

Вивчення методики стриження овець.

Ознайомлення з особливостями технології виробництва продукції вівчарства (вовни, смушка, овчини, молока, баранини).

9. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА

Вивчення технології виробництва харчових яєць: розрахунок руху поголів'я курей, промислового стада та виробництва харчових яєць, розрахунок руху поголів'я курей батьківського стада, вирощування ремонтного молодняку курей для комплектування промислового стада, складання технологічного графіка вирощування молодняку для комплектування промислового стада яєчних курей годівля ремонтного молодняку і курей-несучок, складання схеми технологічного процесу виробництва харчових яєць.

Засвоєння розрахунків виробництва м'яса різних видів сільськогосподарської птиці за інтенсивної технології.

10. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ БДЖІЛЬНИЦТВА

Вивчити технологію утримання бджолиних сімей, виробництво продукції бджільництва та відкачування меду. Навчитись організовувати зимівлю та догляд за бджолами в період спокою.

Ознайомлення з медоносними та пилконосними рослинами, їх класифікацією, медозбірними умовами місцевості та способи їх поліпшення, використанням бджіл для запилення сільгоспкультур. Навчитись розраховувати кормовий баланс пасіки.

3. Каталог ресурсів

1. Волкова Н.І. Основи тваринництва і бджільництва: Навчальний посібник. Київ: Аграрна освіта, 2008. 324 с.
2. Гетя А.А., Петриченко В.Ф., Тимченко В.Н. Сучасні технології годівлі свиней: Навчальний посібник. Полтава, 2010. 78 с.
3. Ібатулін І.І., Мельник Ю.Ф., Отченашко В.В. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: Навчальний посібник. Київ: Вища освіта, 2015. 422 с.
4. Іванова В.Д. Технологія виробництва продукції бджільництва: Курс лекцій. Миколаїв: МДАУ, 2009. 245 с.
5. Ліхтер М.І., Богданова Н.В. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Основи тваринництва»: Навчально-методичний посібник. Київ: ЦП КОМПРИНТ, 2015. 19 с.
6. Мирось В.В., Ковтун С.Б. Практикум з бджільництва: Навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2014. 192 с.
7. Скоромна О.І., Гуцол Н.В., Ремінний О.І. Технологія виробництва яловичини: Навчально-методичний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2010. 116 с.
8. Бусенко О.Т., Скоцик В.С., Маценко М.І. Технологія виробництва продукції тваринництва: Навчальний посібник. Київ: Агроосвіта, 2016. 492 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Поточний контроль (захист звітів) здійснюється на кожному практичному занятті та під час індивідуальної роботи зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно.

Підсумковий контроль (залік) здійснюється у формі усного опитування, під час якого оцінюється правильність і повнота відповіді, вміння обґрунтовувати свою думку і роботи відповідні висновки та узагальнення.

6. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ КУРСУ

№ п/п	Назва теми	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна та індивідуальна робота (год.)	Всього (год.)
	Модуль 1. Скотарство	–	12	24	36
1.	Оцінка екстер'єру і конституції ВРХ	–	–	6	6
2	Особливості годівлі ВРХ залежно від віку, статі та фізіологічного стану	–	6	6	12
3	Вирощування молодняка ВРХ	–	–	6	6
4	Технологія виробництва молока і яловичини	–	6	6	12
	Модуль 2. Свинарство	–	6	18	24
5	Вивчення конституції, екстер'єру свиней.	–	–	6	6
6	Особливості годівлі свиней залежно від віку, статі та господарського призначення	–	6	4	10
7	Технологія виробництва продукції свинарства	–	–	8	8
	Модуль 3. Інші галузі тваринництва	–	12	18	30
8	Технологія виробництва продукції вівчарства	–	6	4	10
9	Технологія виробництва продукції птахівництва	–	–	8	8
10	Технологія виробництва продукції бджільництва	–	6	6	12
	Всього:	–	30	60	90